

Handläggare
Malin Torberger
Telefon: 08-508 25 162

Till
Socialnämnden
2020-12-16

Hållbar socialtjänst - En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47)

Svar på remiss från kommunstyrelsen dnr. KS 2020/1252

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen på remiss om Hållbar socialtjänst - En ny socialtjänstlag.
2. Beslutet justeras omedelbart

Fredrik Jurdell
socialdirektör

Veronica Wolgast Carstorp
avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat slutbetänkandet Hållbar socialtjänst - En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) till socialnämnden. I april 2017 beslutade regeringen om en översyn av socialtjänstlagen (2001:453) och vissa av socialtjänstens uppgifter. Uppdraget var bland annat att se över lagens konstruktion och struktur, tillgång till en jämlik, jämställd och likvärdig socialtjänst samt en hållbar socialtjänst som främjar långsiktigt strukturellt förebyggande arbete. Utredningens ambition är att lagen ska återgå till att vara mer av en ramlag och att begrepps användningen ska bli mer enhetlig. Utredningen lyfter att större fokus inom socialtjänsten behöver läggas på förebyggande arbete och att socialtjänsten ska ha en tydligare roll i samhällsplaneringen. Jämställhet föreslås läggas in som ett mål i socialtjänstlagen. Vidare föreslår utredningen att socialnämnden ska kunna erbjuda ett flertal insatser utan föregående behovsprövning, även till barn som har fyllt 15 år utan vårdnadshavares samtycke. Ett resonemang förs kring uppföljning och statistik och bland annat föreslås att Socialstyrelsen ska ges möjlighet att föra nationell statistik liknande den som förs inom

hälso- och sjukvård och att uppföljning ska anges som ett krav i socialtjänstlagen. Uppföljningstiden i barnärenden föreslås utökas till sex månader och en översyn av bestämmelserna för gallring av barnakter likaså.

Förvaltningen instämmer i många av utredningens förslag, bland annat att jämställdhet ska införas som mål, att förebyggande arbete bör få ett större fokus och att det i princip är av godo att möjliggöra för socialnämnden att erbjuda insatser utan behovsprövning. Med det sistnämnda ser förvaltningen dock även en del problem, däribland risk för kostnadsökningar, svårigheter att följa upp om brukarna har möjlighet att vara anonyma enligt förslaget och att det främst blir resursstarka grupper som tar del av insatserna. Att öka kraven på uppföljning inom socialtjänsten och möjliggöra nationell statistik i större omfattning ser förvaltningen som positivt, liksom att bemötandefrågor lyfts när det handlar om kvalitet.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat slutbetänkandet Hållbar socialtjänst - En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) till socialnämnden. Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, äldrenämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor och kommunstyrelsens pensionärsråd.

Ärendets beredning

Tjänsteutlåtandet har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor i samverkan med socialtjänstavdelningen. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 9 december 2020. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 10 december 2020.

Ärendet

Uppdraget

I april 2017 beslutade regeringen om en översyn av socialtjänstlagen (2001:453) (SoL) och vissa av socialtjänstens uppgifter. Uppdraget var bland annat att se över lagens konstruktion och struktur, tillgång till en jämlik, jämställd och likvärdig socialtjänst, en hållbar socialtjänst som främjar långsiktigt strukturellt förebyggande arbete. Översynen ska enligt direktivet resultera i en lagstiftning som främjar effektiva och

kunskapsbaserade insatser av god kvalitet. Utredningens förslag ska inte leda till ökade kostnader för stat eller kommun och inte heller vara ambitionshöjande.

Övergripande förändringar

Utredningens ambition har varit att lagen ska återfå karaktären av ramlag i större utsträckning, bland annat i syfte att lämna utrymme för större helhetssyn på individen. Därför har man bland annat valt att tona ned den nuvarande gruppindelningen i lagen. Utredningen föreslår vidare att det i lagen ska anges vad som avses med socialtjänst för att tydliggöra vilka verksamheter som omfattas av lagstiftningen, liksom att begrepps användningen ska bli mer enhetlig. Bland annat föreslås att begreppet *insatser* ska användas genomgående och att *stöd och hjälp* och *sociala tjänster* därmed ersätts. Socialtjänstlagens målbestämmelser föreslås kompletteras med att socialtjänsten ska främja människornas jämställda levnadsvillkor.

Utredningen betonar vikten av att större fokus från socialtjänsten läggs på förebyggande arbete. Därför föreslås att det i socialtjänstlagen ska anges att socialtjänsten ska ha ett förebyggande perspektiv och att det ska genomsyra socialtjänsten på samtliga nivåer (sambands-, grupp-, och individnivå) och tillämpas av beslutsfattare och yrkesverksamma inom alla socialtjänstens verksamheter. Utredningen lyfter också att socialtjänsten ska vara lätt tillgänglig för invånarna.

Samhällsplanering

Socialtjänsten föreslås få en tydligare roll i samhällsplaneringen, genom att plan- och bygglagen kompletteras med en bestämmelse som fokuserar på de sociala aspekterna i planläggningen samt att det ska stå att översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den sociala miljön.

Kvalitet

Utredningen innehåller flera resonemang om kvalitet i socialtjänsten. Bland annat föreslås att Socialstyrelsen ska få möjlighet till personnummerbaserad statistik motsvarande den som finns inom hälso- och sjukvården, för att förbättra möjligheterna till nationell uppföljning och kvalitetsarbete. Utredningen föreslår här en ny lag om socialtjänstdataregister. Vissa insatser föreslås kunna undantas från dokumentationskravet som ligger till grund för den nationella statistiken, däribland insatser inom våld i nära relationer och prostitution. Vidare föreslår utredningen att det ska införas ett krav på uppföljning i socialtjänstlagen. Utredningen föreslår att det i

socialtjänstlagen ska införas ett krav på att socialtjänsten bygger sin verksamhet på bästa tillgängliga kunskap och att den ska bedrivas i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet.

För att se över professionens roll och den nuvarande beslutsordningen föreslås att regeringen ska tillsätta en utredning.

Insatser till enskilda

En betydande förändring som utredningen föreslår är att socialnämnden ska kunna erbjuda ett flertal insatser utan behovsprövning. Det handlar bland annat om rådgivning, hemtjänst, HVB för vuxna och skyddat boende för våldsutsatta vuxna. Varje kommun avgör vilka insatser som är aktuella att erbjuda utan behovsprövning med vissa undantag så som ekonomisk hjälp, kontaktperson och vård i familjehem. Även barn som fyllt 15 år ska kunna ges insatser utan behovsprövning, oberoende av vårdnadshavarens samtycke. Syftet med reformen är bland annat att nå personer som annars är svåra att nå för socialtjänsten, att underlätta för den enskilde att komma i kontakt med utförare och få insatser samt att hjälpen ska vara tillgänglig när den enskilde vill ha den. Utförare föreslås ges mandat att avgöra om en insats kräver behovsprövning eller ej, liksom att i dialog med den enskilde avgöra om en insats är rätt för personen i fråga eller ej. Alla insatser ska också kunna ges med biståndsbeslut om den enskilde så önskar, vilket möjliggör överklagan för den enskilde. Utredningen föreslår också att personer ska kunna vara anonyma när de tar emot icke behovsprövade insatser.

Barn och unga

Utredningen föreslår att det ska anges i socialtjänstlagen att den som ger information till barn så långt det är möjligt ska försäkra sig om att barnet har förstått informationen. Vidare föreslås att tiden för uppföljning av barnets situation efter att utredningen avslutats ska förlängas till sex månader. Regeringen föreslås göra en översyn över nuvarande bestämmelser om gallring av barnakter och då bör övervägas om tiden för gallring bör utökas, liksom om tiden för sekretess bör förlängas.

Personer med missbruk och beroende

Begreppet ”missbrukare” föreslås ersättas med ”personer med missbruk och beroende” och i relevanta bestämmelser hänvisas till missbruks- och beroendevård. Vidare föreslås en samlad översyn av ansvarsfördelningen mellan regioner och kommuner avseende missbruks- och beroendevård.

Skälig levnadsnivå respektive skäliga levnadsförhållanden

Utredningen föreslår att ekonomiskt bistånd och bistånd till livsföringen i övrigt, som idag båda finns i 4 kap. 1§ SoL, ska delas upp på två olika paragrafer. I samband med detta föreslås också att bistånd till livsföringen i övrigt ska bedömas utifrån skäliga *levnadsförhållanden*, istället för som idag då allt bedöms utifrån skälig *levnadsnivå*. Bakgrunden till förslaget är att begreppet *levnadsnivå* enligt utredningen för tankarna till att nivån ska kunna mätas, vilket är rimligt när det rör ekonomiskt bistånd men mindre lämpligt när det handlar om annat bistånd. Med begreppet *levnadsförhållanden* menar utredningen att man på ett tydligare sätt kan göra bedömningen utifrån en helhetssyn på individens behov.

Äldreomsorgen

Utredningen har övervägt om äldreomsorgen ska separeras från socialtjänsten genom en separat äldreomsorgslag, men ser inte att detta inte skulle vara till gagn för målgruppen äldre. Bland annat lyfts risken för att det blir svårare att ha en helhetssyn på individen om sociala behov och vård- och omsorgsbehov ska bedömas utifrån olika lagstiftningar, liksom att en äldreomsorgslag i stora delar riskerar att bli en kopia av socialtjänstlagen.

Jämställdhetsanalys

Utredningen för ett relativt omfattande resonemang om jämställdhet och vikten av att detta perspektiv genomsyrar socialtjänstens arbete, samt föreslår att det ska skrivas in som ett mål för socialtjänstens verksamhet. Utredningen menar att det inte räcker med könsuppdelad statistik inom området utan att det krävs att man också gör analyser utifrån motiverade och omotiverade skillnader mellan könen och att det också bör göras en analys av genusbias inom socialtjänsten. Förutsatt att beslut fattas enligt utredningens förslag bedöms lagstiftningen stärka jämställdhetsarbetet inom socialtjänsten och i förlängningen bidra till ökad jämställdhet mellan könen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på många av de förslag som läggs fram av utredningen. Nedan följer först några punkter där förslag och bedömningar kommenteras i korthet. Därefter följer avsnitt som rör frågor där förvaltningen ser behov av att mer omfattande problematisera förslag och eller bedömningar.

Lagstiftningens disposition

Förvaltningen menar att lagförslagets disposition är logisk och tydlig. Förslag till lagstiftningen är pedagogiskt och överblickbart.

Begreppsanvändning

Förvaltningen ställer sig bakom utredningens arbete med att utforma en mer enhetlig begreppsanvändning och menar att det är bra att begreppet insatser används genomgående, samt att *rådgivning* är en bättre benämning än nuvarande *råd*.

Tillgänglighet

Förvaltningen stöder utredningens skrivning om att socialtjänsten ska vara lätt tillgänglig. Det är viktigt att socialtjänsten deltar och ligger i framkanten av den digitala utvecklingen t.ex. vad gäller ökad tillgänglighet och transparens och genom stärkt digital service. Förvaltningen vill dock framhålla vikten av att alla medborgare ska kunna ha kontakt med socialtjänsten, oavsett den enskildes digitala resurser och kunskaper.

Jämställdhet

Förvaltningen instämmer i utredningens förslag att föra in jämställda livsvillkor som ett uttalat mål i socialtjänstlagen. Jämställdhetsarbete inom socialtjänsten behöver få tydligare effekter i arbetet och förvaltningen delar utredningens uppfattning att könsuppdelad statistik inte är tillräckligt för att kunna identifiera och förstå eventuell ojämställdhet. I stället behöver skillnaderna analyseras dels utifrån om de är motiverade eller omotiverade utifrån den enskildes behov och önskemål, dels om skillnaderna är ett resultat av könsstereotypa föreställningar. Då jämställdhet och jämlikhet är två i sig viktiga och separata begrepp föreslår förvaltningen att de får varsin strecksats i paragrafen, istället för att som i förslaget vara på samma strecksats. Förvaltningen instämmer vidare i utredningens förslag att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att göra en fördjupad beskrivning och analys av aspekter av genusbias inom socialtjänstens område.

Äldreomsorgen

Förvaltningen instämmer i utredningens bedömning att äldreomsorgen även fortsatt ska regleras i socialtjänstlagen. Att skapa en särskild äldreomsorgslag skulle bland annat innebära sämre möjligheter till en helhetssyn där sociala behov och vård och omsorgsbehov hos den äldre ses i ett sammanhang.

Ansvarsfördelning mellan kommuner

Förvaltningen ser positivt på utredningens förslag att ändra ordningen avseende ansvarsfördelningen mellan kommuner i kap. 2a, så att det blir huvudregel att bosättningskommunen är ansvarig

för insatser och vistelsekommunen även i lagstiftningen blir det undantag det i praktiken är idag.

Missbruk och beroende

Förvaltningen ställer sig positiv till att den kategoriserande termen ”missbrukare” förslås utgå ur socialtjänstlagen. I stället ska det i relevanta bestämmelser hänvisas till missbruks- och beroendevård. Förvaltningen instämmer i utredningens bedömning att det bör göras en samlad översyn av ansvarsfördelningen mellan kommuner och regioner i fråga om missbruks- och beroendevården.

Skälig levnadsnivå respektive skäliga levnadsförhållanden

Förvaltningen är tveksam till den föreslagna ändringen från ”skälig levnadsnivå” till ”skäliga levnadsförhållanden”. Att utredningen genom det nya begreppet vill lyfta fram vikten av helhetssyn och individuella bedömningar är positivt, då detta återkommande framhålls som brister i socialtjänstens handläggning vid granskning och tillsyn. Förvaltningen ser dock en risk i att den språkliga ändringen inte kommer att leda till någon reell förändring i socialtjänstens utrednings- och bedömningsarbete.

Förebyggande perspektiv

Förvaltningen anser att syftet och intentionen med utredningens förslag om att det förebyggande perspektivet ska lyftas fram i socialtjänstens arbete måste säkerställas ytterligare i den kommande propositionen. Detta för att minska risken att kommunerna nedprioriterar det förebyggande arbetet.

Samverkan

Förvaltningen ser positivt på utredningens resonemang för att underlätta samverkan bland annat mellan kommuner och regioner. Förvaltningen framhåller vikten av väl fungerande samverkan både inom kommunen, till exempel med skolan, förskolan och Jobbtorg, och med regionen, polisen, civilsamhället och andra viktiga aktörer.

Insatser utan behovsprövning

Förvaltningen ställer sig i princip positiv till förslaget att kommunen i större utsträckning än idag ska kunna erbjuda insatser utan föregående behovsprövning. Bland annat bedömer förvaltningen att det skulle öka socialtjänstens möjligheter att nå personer vi idag har svårt att nå, vilket utredningen också lyfter. Möjligheten att vara anonym kan också underlätta för vissa grupper som vi idag inte når, även om förvaltningen ser behov att avgränsa den möjligheten till vissa specifika insatser. Det kan till exempel vara stöd till personer som köper sex i syfte att de ska upphöra med

det, eller stöd till personer som erbjuder sex mot ersättning. Förvaltningen anser att utredningen underskattar risken för kostnadsökningar, vilket går emot en av utredningens utgångspunkter. Förvaltningen ser också en risk för undanträngning och överkonsumtion då förslaget kan leda till att det främst blir resursstarka personer som söker sig till de öppna insatserna, även risken för en kvarhållningseffekt ökar. Dessa risker bedöms särskilt stora om utredningens förslag att överlåta till privata utförare att bedöma om en insats som utföraren erbjuder ska kunna ges utan behovsprövning blir verklighet. Likaså ser förvaltningen en risk för ökad rättsosäkerhet för den enskilde om privata utförare ges möjlighet att påverka vilka de tar emot genom att hjälpa den enskilde att bedöma om det är rätt insats för personen ifråga.

Förslaget att låta det vara upp till varje socialnämnd att inom vissa ramar bestämma vilka insatser som ska kunna ges utan behovsprövning är positivt på så vis att man kan utgå från lokala förutsättningar och invånarnas behov står i fokus. En risk finns dock för minskad likställighet mellan kommuner.. Kombinerat med möjligheten att vara anonym riskerar detta att leda till kostnadsökningar då det finns incitament för invånare i andra kommuner att söka sig till en annan kommun än hemkommunen, om inte hemkommunen erbjuder den aktuella insatsen utan behovsprövning. Förvaltningen framhåller vidare vikten av tydliga ramar för hur insatserna kan ges och hur insatsgivare ska kontrolleras med mera.

Förvaltningen ställer sig positiv till utredningens förslag om att kravet på dokumentation skärps för insatser utan behovsprövning. Förslaget stärker den enskildes rättssäkerhet och är en förutsättning för uppföljning, verksamhetsutveckling och kvalitetsarbete. Förvaltningens tolkning är att samma gallringsregler ska gälla som för akter inom myndighetsutövning och biståndsprövade insatser. Vidare ser förvaltningen positivt på att insatser utan behovsprövning ska kunna avgränsas till vissa målgrupper, det är dock inte möjligt att kombinera med möjligheten för den enskilde att vara anonym.

När det gäller vilka insatser som ska vara möjliga att erbjuda utan behovsprövning gör förvaltningen en snävare bedömning än utredningen. Förvaltningen menar att skyddat boende för våldsutsatta, HVB för vuxna och avhoppprogram inte är lämpliga att erbjuda utan behovsprövning. Erfarenhet visar att klienter både överskattar och underskattar sitt behov i en krissituation, vilket tydliggör behovet av en professionell bedömning. Insatserna är

dessutom förknippade med stora kostnader. Den föreslagna möjligheten att vara anonym är ytterligare en försvårande omständighet i förslaget när det gäller dessa insatser. Ett annat problem med förslaget när det gäller skyddat boende är att utredningen hänvisar till att skyddade boenden som drivs med avtal med kommunen omfattas av kvalitetskraven i socialtjänstlagen. Idag har endast ett fåtal kommuner upphandlat skyddat boende, vilket innebär att majoriteten av insatserna ges med individavtal, det vill säga att det finns inga generella avtal utan endast avtal kopplade till enskilda placeringar. Om en individ söker sig till ett icke kommunalt och icke upphandlat skyddat boende, utan att placeringen sker av socialtjänsten, omfattas inte boendet av socialtjänstlagens kvalitetskrav och personalen på boendet har inte heller skyldighet att göra orosanmälan för medföljande barn. Om utredningens förslag blir lag innebär det att skyddade boenden behöver upphandlas.

Förvaltningen ställer sig bakom förslaget att socialnämnden ska kunna bevilja insatser utan biståndsprövning till barn som fyllt 15 år oberoende av föräldrarnas samtycke. I propositionen bör ett resonemang om att det kan finnas en komplexitet för den unga att ta emot en insats som föräldrarna eventuellt motsätter sig finnas med.

Förvaltningen ställer sig vidare bakom utredningens förslag när det gäller dokumentationskrav av insatser och att samma huvudregel bör gälla vid genomförande av alla insatser. Det är viktigt att utforma hur och vad som ska dokumenteras. Förvaltningen är tveksam till förslaget att socialnämnden ska kunna besluta om undantag från dokumentationen. Exempelen på insatser där undantag kan göras avser allvarliga omständigheter i bland annat unga människors liv där det är viktigt med rättssäkerhet och att veta vad som har gjorts under insatsen. Det är också viktigt för den unge att senare i livet få förståelse för insatsen. Förvaltningen menar också att det i förslaget inte tydligt framgår vad som avses med ”rådgivning” och vad som räknas som ”insatser utan individuell behovsprövning”. Förvaltningen är positiv till förslaget att Socialstyrelsen ska få i uppdrag att se över sina föreskrifter och handböcker om handläggning och dokumentation.

Utredningen föreslår att lämplig myndighet ska få i uppdrag att följa upp och utvärdera bestämmelsen om insatser utan behovsprövning om den införs, vilket förvaltningen ställer sig bakom.

Barn och unga

Barnets bästa

Förvaltningen menar att utredningens skrivning om att det i socialtjänstlagen ska anges att den som lämnar information till ett barn ska försäkra sig om att barnet har förstått informationen är viktig. Förvaltningen föreslår att det i kommande proposition ska framgå att uppgifter om att detta har gjorts, samt när och hur ska journalföras i barnets akt.

Samtal med barn

Förvaltningen är positiv till möjligheten att under förhandsbedömning ha samtal med barn utan samtycke från vårdnadshavare. Det är dock viktigt att i det sammanhanget beakta att det kan innebära att barnet hamnar i en lojalitetskonflikt och agera utifrån den bedömningen, i syfte att se till barnets bästa.

Barnombud

Förvaltningen ställer sig bakom utredningens förslag att frågan om barnombud bör utredas vidare.

Gallring av barnakter

Förvaltningen ställer sig bakom utredningens förslag att regeringen ska tillsätta en utredning med uppdrag att se över nuvarande bestämmelser om gallring av barnakter. En sådan utredning bör ta del av Vanvårdsutredningens erfarenheter och synpunkter om arkivmaterial och dess betydelse. Förvaltningen instämmer i utredningens resonemang om ifall gällande gallringsbestämmelser är förenliga med principen om barnets bästa, då de kan försvåra för barn att få information om sin uppväxt. Bestämmelserna kan även göra det svårt för socialtjänsten att, vid utredning av barn, få en helhetsbild av dess tidigare förhållanden. Det finns därtill en motsägelse i att barn, som tack vare och med hjälp av tidiga, förebyggande insatser inte behövt placeras, får sämre insyn senare i livet eftersom deras akter i dag gallrats.

Kvalitet

Vetenskap och beprövad erfarenhet

Förvaltningen instämmer i utredningens förslag om att det förs in i socialtjänstlagen att verksamheten ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet. Det är dock viktigt att beakta i propositionen att det idag inte finns så mycket forskning inom vissa av socialtjänstens områden. Verksamma metoder i arbetet mot våld i nära relationer, arbete mot hemlöshet, mot våldsbejakande extremism och delar av arbetet inom barn och unga respektive

funktionsnedsättningsområdet är exempel på områden där forskning saknas eller behöver utvecklas ytterligare.

Systematisk uppföljning

Förvaltningen ställer sig bakom utredningens bedömning att utvecklingen av en kunskapsbaserad socialtjänst behöver stärkas liksom utvecklingen av den nationella officiella statistiken och Socialstyrelsens möjlighet att behandla personuppgifter för nationell statistik. Det är positivt att det föreslagna socialtjänstdataregistret även omfattar verksamhet som bedrivs med stöd av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Förvaltningen instämmer också i förslaget att komplettera 3 kap. 3§ SoL med krav på uppföljning. En försvårande omständighet i att få en heltäckande nationell statistik är det förslag på att kommunen ska kunna besluta att undanta insatser som ges utan individuell behovsprövning från dokumentationskravet. De uppgifter som kommunen kan undanta är uppgifter om personnummer, namn och adress. Insatser som skulle kunna undantas från dokumentationskravet är insatser som rör våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck, missbruk och prostitution. Det skulle i praktiken innebära att dessa insatser faller utanför det nationella socialtjänstdataregistret. Att överlåta till privata utförare att samla in och sammanställa eventuella uppgifter på individnivå innebär att den systematiska uppföljningen riskerar att bli lidande. Förvaltningen ser det som angeläget att Socialstyrelsen får i uppdrag att ta fram ett förslag på hur myndigheten kan utveckla stödet till kommuner för systematisk uppföljning och stärka det arbete i frågan som redan pågår. I det uppdraget är det viktigt att beakta det som utredningen skriver om att det idag mäts mycket i delar av socialtjänsten men att kunskapen om effekterna av insatser och kvaliteten på verksamheten trots det ofta är låg. Det är angeläget menar förvaltningen att det som mäts är relevant och kan användas av verksamheterna.

Särskilt om barn och unga

Socialregistret innehåller idag inte uppgifter om skälen till eller resultatet av insatser eftersom Socialstyrelsen inte får samla in sådana uppgifter. Mängdstatistiken om öppenvårdsinsatser är frivillig för kommunerna att rapportera och den är knuten till insats och inte till individ. Här skulle frågan om att utveckla användandet av kvalitativ data när det gäller effekt av insatser ur brukares perspektiv med fördel kunna finnas med i en kommande proposition. Genom personnummerbaserad uppföljning kan effektutvärderingsresultat knytas till uppgiven given insats medan mottagaren av stödet är anonym. Förvaltningen menar att det är

viktigt att socialtjänsten använder sig av resurseffektiva metoder och arbetssätt för att därigenom kunna frigöra resurser till att bland annat utöka det förebyggande arbetet.

Bemötande

Utredningen föreslår att ett krav på ett respektfullt bemötande utifrån den enskildes förutsättningar och behov införs i lagtexten, vilket förvaltningen ser som positivt. Förvaltningen vill lyfta att det är viktigt att bra metoder och verktyg används för kommunikation och stöd till personer som har svårt att uttrycka sin vilja.

Professionens roll

Förvaltningen ser positivt på att tillsätta en utredning med uppdrag att göra en översyn av professionens roll och den nuvarande beslutsordningen inom socialtjänstens område. I utredningen nämns att Danmark, Finland och Norge genom reformer inom den sociala barnvården de senaste 25 åren har ökat sakkunnigas inflytande på bekostnad av de förtroendevaldas. Organiseringen ser olika ut men gemensamt i förändringarna har varit ledordet en ökad rättssäkerhet för enskilda. Frågan om beslutsordningen är viktig för frågor om kvalitetsutveckling och rättssäkerhet och kan inte frikopplas från arbetet med att fortsätta utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst.

Samhällsplanering

Förvaltningen välkomnar att utredningen lyfter socialtjänstens viktiga roll i samhällsplaneringen och bekräftar att stadens socialtjänst sitter på expertkunskaper om olika gruppers behov, sociala problem och hur det ser ut i kommunen. Inte minst är utredningens exempel belysande för detta när det gäller kopplingen sociala miljöer och ungdomskriminalitet och där socialtjänsten ofta anses vara en huvudaktör inom det brottspreventiva området. Hänvisningar till socialtjänstlagens bestämmelse om socialnämndens medverkan i samhällsplaneringen, eller till socialnämnden som aktör i dessa frågor, saknas i plan- och bygglagen och dess förarbeten. Trots denna avsaknad har staden utvecklat en struktur för samverkan mellan nämnder avseende bostadsförsörjning för grupper som kommunen har ett särskilt bostadsförsörjningsansvar för. Genom systematisk samverkan utvecklas kontinuerligt gemensam förståelse av hur de olika perspektiven på samhällsplanering kompletterar varandra och bidrar till en långsiktig hållbar utveckling.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen på remiss om Hållbar socialtjänst - En ny socialtjänstlag.

Bilagor

- Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47)
Del 1
- Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47)
Del 2